

Wstęp
do wzorów (do druku)

Q
to
fo
+
y
fo
s
a
x
s
k
m
to
cy
s
a
E
o
a
n
n
n
n
n
n
f
f
y
s
h
fo
b

Predmowa

93

Odkąd stosunki społeczne i ekonomiczne zaczęły zbliżać ludzi do siebie, odkąd powstała słabielna dążność podnoszenia poziomu wykształcenia umysłowego, odkąd zrozumiano że i nauka pisania, dawniej miana zwykle za rzecz podrzędną, w systemie wychowania szkolnego, nie tylko jest bardzo ważną, dla porozumiewania się, ale nadto że i pismo powinno być czytelne i krótkie znakami (literami) przez wszystkich powszechnie zrozumianemi i przyjętymi.

Tak myśl ^{zaprowadzenia} języka powszechnego byłaby dla wielu przyczyn nie potrzebujących objaśnienia wielkim dobrodziejstwem dla społeczeństwa, tak i pismo jednolite dawałoby nie obliczone korzyści. Przechodząc myślą, cały zakres usług oddawanych przez pismo w korespondencji, w aktach urzędowych, w prawnym i w handlu, gdzie często myśl, nie odczytanie jednego wyrazu jednej nawet litery, staje się przyczyną nieporozumień i strat, łatwo pojąć potrzebę czytelnego i jednolitego pisma.

Z pomiędzy wielu wywołanych dziś gatunków pism np. niemieckiego, rosyjskiego, cursive angielskiego, francuskiego (Batarde, Ronde, Coulee) i innych, powszechnego dobra należałoby wybrać i upowszechnić to które najlepiej

odpowiadatoby celowi dla którego ma
służyć.

W Anglii dawno zrozumiano wartość i ko-
rzyść takiego pisma i rozdzieliwszy cały za-
kres jego dzielalności na trzy główne dzia-
ły: korespondencyj, interesów prawnych i in-
teresów handlowych do każdego z nich za-
stosowano różne odmiany pisma cursive

Choć i my w naszej nauce pisania
oddajemy bezwarunkowo pierwszeństwo
pismu cursive, jako najlepiej odpowia-
dającemu wszystkim warunkom pis-
ma o jakich wyżej powiedzieliśmy, to
jednak w pomoc temuż zalecamy i na
równi z nim traktujemy w nauce pisa-
nia i Pismo francuzkie. Choć ono nie
jest tak pospieszane jak cursive ma je-
dnak tę zaletę, że napisane dobrze jest
miłe dla oka - piękne - a nadewszystko
wyraźne. W korespondencyach przede-
prywatnych, handlowych oraz innych
sprawach mających głównie na celu
pospieszek należałoby używać pisma
cursive, a tylko w miejscach ważniejszych
jako to daty, nazwiska, wyrazy lub
całe zdania na które chcemy zwró-
cić szczególną uwagę, a które doład
pisano albo odmiennem pismem
albo podkreślano, wypisywać pismem
francuzkiem. W innych zaś rzeczach
gdzie nie tyle o pospieszek ile o wyraźne-
ść idzie pismo np. w aktach sądowych
i urzędowych, resztych do czytania

8
74
najlepiej wygwai głównie pisma fran-
cuzkiego.

Przewiedzieliśmy że dawno już poznano
potrzebę pisma w przytoczonych wyżej wa-
runkach; i dla tego to rzucano się, powszechnie
nie do tworzenia metod mających tej po-
trzebie zaradzić. Stworzono ich tedy
mnóstwo a każda prawie zaleca inne
zasady, tworzy niby coraz nowsze po-
prawniejsze prawa nauki pisania.
Jedne z nich podają, łamy nieskończone,
nie drobnotkowych przepisów i odpowie-
dnich wzorów o wyborze pióra gęsiego,
temperowaniu i brzymanię lakowego,
o układzie palców, rąk, nóg o odpowie-
dnim siedzeniu przy pisaniu; inne
kreśla rozmaite podziały linii, roz-
miary liter i przepisy kreślenia pro-
wie każdej z nich osobna; jeszcze in-
ne dają, w stałych konturnach got-
we już pismo do obwodzenia kła-
mentem, a nareszcie są, i takie któ-
re mają, nauczyć pisać bez pomo-
cy nauczyciela.

W samego już mnóstwa tych równo-
rodnych metod widzimy że nie trafia-
no doład na prawdziwą drogę, w tej
nauce. Każdy z własnego doświadcze-
nia w domu i w szkole, w dzieciństwie
i w późniejszym wieku dochodzi do
przekonania: że wszystkie te metody
pomimo szumnych reklam i ubiera-
nia się, w pedagogiczną powagę, nie
wydają, zapowiadanych owoców,
bo nie oparte na gruntdawnej podstawie
wie

prawdy naukowej, obracają się w błę-
dnem kole fantazji lub, co gorzej, szuka-
ją korzyści tam gdzie tylko kryta nau-
ka panować powinna. -

Nie potępiamy tu bezwzględnie Metod
jeżeli te wypracowane przez ludzi nau-
janych i miłujących naukę, mają na celu
prawdziwe jej dobro, ale też właśnie przez
to porzucanie nauki chcąc ją trakto-
wać seryo i z powagą, potępiamy takie
melody, które lekceważeniem jej nieswia-
domością, rzeczą którą traktują, lub mo-
że dla zysku tylko, pod porokiem nauki,
podają błędne i niepraktyczne przepisy,
nie przynoszą żadnej korzyści narażając
uczących się na zawód, stratę czasu i
znaczną kosztą.

Na co up przydadzą się wspomnia-
ne wyżej długie rozprawy i przepisy
o wyborze i temperowaniu pióra, kiedy
dris ani przy nauce ani później nikt
gesim piórem nie pisze, kiedy stalowe
tak są już wydoskonalone i w tak roz-
licznych gatunkach że każdy nawet
do nauki może wybrać jakiego chce i
z lepszą używać korzyścią niż gesie;
co warstwy rozprawy podawane w me-
todach jako niezbędny warunek nau-
ki pisania o układzie palców, rak, noży,
siedzeniu itp. kiedy w domu a nadewszyst-
ko w szkołach gdzie właśnie w najob-
szerniejszym zakresie odbywa się nauka
uczący się ^{w tych rzeczach} musi stosować się więcej
do miejscowych okoliczności a niżeli

a jeżeli do przepisów metody.

Musimy także polecić metody dające
należycie się do ułożenia głowe już
pisano w konkurrie. Nawet na myśl nie
przyjdzie nikomu nauczyć dobrze rysować
przez szybę lub kalkowy papier, pisano jest
takie pewnym rodzaju rysunku, to ro-
wnież polega na rozprawie w oku i ręce.
Polecamy również i metody mające na-
uczyć pisać bez pomocy nauczyciela.

Nie przypuszczaamy, a w namu rze-
wno i wryscy myślicy ludzic, żeby me-
tody te miały na względzie dzieci ra-
czynające się uczyć, mowa tu tylko nie-
kawodnie o przagnaniach xte swoje pis-
mo poprawić. Lecz według zdania na-
szego i tu bez wskazówek nauczyciela
obejść się trudno. Tak uczyć się z ka-
kiej metody dajdnie spad wypadka ra-
czynać pisać kądą literę, jak je z so-
bą, tracąc strychniam od czego jednak
zależy dobre i pospieszne pismo.

Rozpisałismy się o metodach tak
obszernie dla tego że one będąc od
bardzo dawna w naszym wyty się już
w potrzeby nasze, wyskazy prawo obyma-
telstwa i wiary, że przeczywicie przed-
stawiają jedynę i prawdziwe zasady
nauki pisania; a nam przeciwnie
sąto o to ażeby wykazać że one wła-
śnie nie mają naukowej gruntu-
nej podstawy a przeto że są xte i
bezmyślne

Główna wada a rzadziej błędem
naukowym była utrzymywana

zasada, uwarżana jednak jako pewnik,
że nauka pisownia polega na dowolnem
naśladowaniu pewnych przyjętych form
liter. Z tej to właśnie błędnej zasady wy-
szła dainość do tworzenia rozmaitych ró-
żnic błędnych metod; podawania prze-
pisów do kreślenia mniej lub więcej udat-
nych form liter wedle fantazji melo-
dii, będących więcej popisem sztuki lito-
graficznej aniżeli prawdziwych wła-
~~sciw~~ściwością obrotów pióra, kretych,
słych potrzeb i warunków pisma.

My chcemy wprowadzić naukę pi-
sania na pole czystej nauki, i w mniej-
szej dotychczasowej błędnej zasadzie:
dowolnego kreślenia liter wedle fanta-
zyi uczonego, podajemy wprost przeci-
wną stałą zasadę, pewnik naukowy,
że kreślenie liter jest figurą geometryczną,
mającą jak up wykreślenie trójkątów po-
dobnych do siebie. Według tego litery
up, a, m, s nakreślone w Paryżu podług
podanego przez prawa będą, zupełnie
matematycznie podobne do takichże
liter nakreślonych np w Ameryce.

Tak wielkiej dainości jest porawio-
na przez nas zasada poznamy jasno
jżeli w myśl jej odpowiemy na kwe-
stycje jakie się przy dotychczasowym
systemacie tej nauki stawiały, a jakie
ona w przyszłości przedstawia.

Zestawienie to ułożymy w treści odu-
tajac po szeregu do odpowiednich ustę-
pów niniejszej odczewy.

1. Działając na stosunki społeczne nietylko
wymagają, aleby wszyscy pisali umieli,

ale nadto objawiają, wśrodkie potrzeby,
i dążności do tego aby pismo było myślarne
i jedwostajne

2° Aby dojić do tego zbawionego rezultatu
potrzeba:

3° Odrzucić wszelkie dotychczasowe melody
a w ich miejsce

4° postawić zasadę naukową, precyzyjną,
i przydatną dla wszystkich - rozciąć

5° Zasadę tę postawić tak żeby zaspaka-
jata wszelkie wymagania nauki
w domu i w szkole, dla dzieci i do-
rostych, mogła być wprowadzona, z urzycie
wśrodkie i we wszystkich potrzebach
społecznych. -

Otoż nasza nauka pisania rozwija-
ruje wszystkie podane tu kwestyje
w sposób pewny, jasny i na prawach
nauki oparty, dowodząc że nauka kre-
slenia liter jest prostą nauką kreśle-
nia figur geometrycznych którą ka-
żdy wśrodkie w jednaki sposób usku-
tecznić musi. -

Dowodzimy tego w naszych wrotach.

Tab. 1.
wiersz 1. 1) liniję, oznaczającą wysokość
litery dzielimy na części równe części;
2) przyjmując dla pochyłości pisma
cursive $\frac{3}{4}$ prowadzimy w liniach
przekatne w odległości równającej
się, czwartej części wysokości litery;
3) potaerwszy wierzchołki każdej
drugiej przekątnej z sąsiednimi
przekątnymi w punktach przecięcia
się tychże z najbliższymi linijami
poziomymi, naryślinujemy tym spo-
sobem foremny sześciobok

4. Na bokach sześcioboku kreślony łuki
klóre dadzą Ował.

Tym sposobem przedstawie figura geo-
metryczna z wymiarami i rysunku.

Prawidłowe narysowanie tego Owala jest
właśnie ta, podstawa, na której opieramy
całą naukę, pisania, bo mieści w sobie sa-
mych wszystkie wymagane warunki.

Owale same przez się stawią, już przy
kreśleniu doskonałe formy liter okrągłych
i półokrągłych np c, e, o; nachyśleń liter
u góry i dołu np i, u, n oraz skręchów
tańczących litery pomiędzy sobą.

Wiadoma jest rzecz, że te właśnie ste-
ry największą, a często niepokonną tru-
dnością są, w nauce, w podanym zaś
przez nas sposobie trudności te nikną,
kupetnie tak, że dosyć tylko obwodzić
piórem po owalach ażeby od razu sta-
wiać litery dobre i równe.

Nadto precyzja się owalów w środ-
ku wiersza wskazuje, grubość cieniów
dla liter matematycznej równości; dalej
boki sześciątów pokazuje, pochyłość liter
a środkowa linija wiersza, mniejsza
gdzie skręchy z literami tańcząc się
powinny.

Toteż w tych kilku wierszach zawie-
ra się cała nasza teoria a zarazem
i nauka pisania - nie może być nic
prostsze go niż papier z owalami
od razu pisze litery dobre i prawidłowe
i po krótkiej uprawie dochodzi do ^{naogła} pisma
o jakim tu myśleć mógliśmy.

Rozwinięcie tej nauki pisania do
normałów jakie na początku niniejszej

oderowy wkaraliliśmy. porostawie mu-
siny ludzom i Turystuegam nauko-
nym od klorych to raterij; my czyni-
my co jest w naszej moznosci - pada-
jemy mysl i przedstawiamy wrony
w klorych ona jest systematycznie
przeprwadronac.

Poniewaz podstawa, na klorej
opieramy nasza nauke, sa dwale
na klorych pisac potrzeba, a rysow-
wanie ich wymaga wiernosci w roz-
miarach i rysunku, co przedsta-
wiatoby dla uczacych sie i trudno-
sci i niepotrzebna, strate czasu,
preelo przygotowalismy zeszyty
z gotowego jut, odpowiednio linij-
owanego papieru, wzumnie sie, po ce-
nach nie przekraczajacych wyznaczonych
druis wyerajnych zeszytow do pisania.

Narescie poniewaz glowna nasza
mysla, jest zastosowanie tej nauki pi-
sania do skrot elementarnych a
zwlasza wiejskich, preelo na okladce
wzorow podajemy glowne zasady
pisania, wedlug klorych nauczy-
ciel z latwością, bedzie mogl wskaz-
zac je i objasnic uczacych sie.

Debratem:

27 Karłowice fr. Dwisie

27 Grednia fr. Dwisie

dnia 27 Grednia 1876 fr. Dwisie

dnia 10 Kwiecien 1877 fr. St. Debratem Dwisie

dnia 25 ^{Kwiecien} Maja 1877 fr. Kwiecien adbr. Dwisie

dnia 28 Kwiecien 1877 fr. St. Kwiecien adbr. Dwisie

dnia 19 Maja 1877 fr. Dwisie

dnia 22 Maja 1877 fr. St. Dwisie

dnia 22 Czerwiec 1877 fr. St. Dwisie

dnia 7 Lipiec 1877 fr. St. Dwisie